

Psychometric properties of the Persian version of the short form Memory Experience Questionnaire

Seyed Ali Kazemi Rezaei¹ , Alireza Moradi^{2*} , Mahnaz Shagholian³, Mohammad Hossein Abdollahi⁴, Hadi Parhoon⁵

1. PhD Student of Psychology, Department of Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran
2. Professor of Clinical Psychology, Department of Clinical Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran
3. Assistant Professor of Psychology, Department of Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran
4. Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran
5. Assistant Professor of Health Psychology, Department of Psychology, Razi University, Kermanshah, Iran

Abstract

Introduction: The present study aimed to investigate students' psychometric properties of the Persian version of the short form Memory Experience Questionnaire (MEQ).

Methods: The statistical population of this study consisted of all students of Kharazmi University of Tehran in the academic year 2020-2021, of which 256 students (178 females, 78 males) participated online through virtual networks and answered the short-form memory experiences questionnaire, the Trait Anxiety Questionnaire, the Mood and Anxiety Symptoms Questionnaire, and the Loneliness Questionnaire. The collected data were analyzed using confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha, and Pearson correlation coefficient in SPSS-25 and AMOS-25 software.

Results: Confirmatory factor analysis reveals a good fit for the ten-factor model of the memory experiences questionnaire. In the initial fit of the confirmation model, questions 12 and 29 on the coherence factor lacked a significant load and were therefore excluded from the analysis, so the questionnaire volume was reduced to 29 questions. The Loneliness confirmed the criterion validity of the Memory Experiences Questionnaire, Trait Anxiety Questionnaire, and the Mood and Anxiety Symptoms Questionnaire ($P < 0.05$). The internal consistency method was used to determine the reliability of the questionnaire and the results of Cronbach's alpha indicated the appropriate internal consistency of the questionnaire and its components.

Conclusion: According to the findings, it can be concluded that the Persian version of the short form of the Memory Experience Questionnaire (MEQ-SF) for measuring phenomenological memory in Iran has appropriate psychometric properties and can be a reliable tool in clinical and research situations.

Received: 10 Nov. 2021

Revised: 17 Apr. 2022

Accepted: 27 Apr. 2022

Keywords

Validation study
Factor analysis
Memory
Students

Corresponding author

Alireza Moradi, Professor of Clinical Psychology, Department of Clinical Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran

Email: Moradi90@yahoo.com

doi.org/10.30514/icss.24.2.84

Citation: Kazemi Rezaei SA, Moradi A, Shagholian M, Abdollahi MH, Parhoon H. Psychometric properties of the Persian version of the short form Memory Experience Questionnaire. *Advances in Cognitive Sciences*. 2022;24(2):84-98.

Extended Abstract

Introduction

Autobiographical recall is a critical component to create a coherent and consistent sense of self over time. In particular, the phenomenological experience of the personal past as vivid, detailed, and emotional creates a sense of

re-living that emphasizes how the present is connected to the past and may facilitate anticipating and planning for the future. Memories produce intense phenomenological experiences. Indeed, our most personally meaningful

memories are defined by their phenomenology: they are effectively intense, vivid, and, related to enduring concerns or unresolved conflicts. Sutin and Robins (2016) developed the Memory Experiences Questionnaire (MEQ) as a reliable, valid and comprehensive measure (1). Moreover, a psychometrically sound short version of the MEQ would facilitate research on memory phenomenology. Accordingly, the first goal of this research is to validate such a measure. The second goal of this research is to examine the association between phenomenology and psychological distress in a non-clinical population. Memory phenomenology plays a crucial role in many clinical disorders. For example, individuals suffering from depression or trauma-related symptomatology tend to have limited access to specific event-knowledge information and tend to retrieve overgeneral memories. A comprehensive measure of phenomenology may offer new insights into both the inner workings of memory and the connections between memory and other critical psychological phenomena. For example, phenomenology might help to distinguish between types of memories, such as true and false memories. Therefore, the present study aimed to investigate students' psychometric properties of the Persian version of the short form MEQ.

Methods

In the present study, which was conducted to determine the psychometric properties of the short form of the MEQ, 256 participants were enrolled, of which 30% were men. The study sample in terms of marital status consisted of 154 people (60.2%) single and 102 people (39.8%) married. In terms of education level, 157 people (61.3%) had a bachelor's degree, 71 people (27.7%) had a master's degree, and 28 people (11%) had a PhD degree. In the present study, the mean and standard deviation of the age of the participants were 30.20 and 9.55, respectively. This study is in the framework of descriptive and correlational

research. This study is in the framework of descriptive and correlational research. The present study's statistical population consisted of all students of Kharazmi University in the academic year 2020-21. Therefore, first, the google questionnaire form was prepared by distributing the online questionnaire link to 256 students of Kharazmi University in the form of available sampling through virtual networks (Telegram & WhatsApp) to participate in this research. This method was selected due to traffic restrictions in the prevalence of coronavirus in Iran. After completing the questionnaires, the participants' information was stored in an excel file and then entered into SPSS software for analysis. The short-form memory experiences questionnaire, trait anxiety questionnaire, mood and anxiety symptoms questionnaire and loneliness questionnaire were used to collect the data. The collected data were analyzed using confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha, and Pearson correlation coefficient in SPSS-25 and AMOS-25 software.

Results

Confirmatory factor analysis reveals a good fit for the ten-factor model of the memory experiences questionnaire. RMSEA fit index is equal to (0.060), CFI index is equal to (0.903), and IFI index is equal to (0.906), which according to Kline model (2015), shows the optimal fit of the model. The criterion validity of the MEQ was confirmed by the Loneliness, Trait Anxiety Questionnaire, and the Mood and Anxiety Symptoms Questionnaire ($P < 0.05$). There is a significant inverse relationship between the variables of Vividness, Accessibility, Time Perspective, Sharing, and Valence with the feeling of loneliness. The value of these relationships is -0.16, -0.16, -0.16, -0.23, and -0.20, respectively. There is an inverse and significant relationship between the variables of Accessibility and Valence with trait anxiety, which are equal to -0.17 and -0.28, respectively. Also, there is an inverse and significant relation-

ship between the variables of Accessibility and Valence with general distress, which are equal to -0.15 and -0.22, respectively. Finally, there is an inverse and significant relationship between the variables of Vividness, Coherence, Accessibility and Valence with anxiety arousal, which are equal to -0.14, -0.19, -0.31, and -0.24, respectively. The internal consistency method was used to determine the reliability of the questionnaire. The results of Cronbach's alpha indicated the appropriate internal consistency of the questionnaire and its components. Cronbach's alpha for vividness equal to 0.74, coherence equal to 0.71, accessibility equal to, sensory detail equal to 0.45, emotional intensity equal to 0.68, visual perspective equal to 0.62, time perspective equal to 0.74, sharing equal to 0.72, distancing equal to 0.83, and valence was equal to 0.92.

Conclusion

According to the findings, it can be concluded that the Persian version of the short form of the Memory Experience Questionnaire (MEQ-SF) for measuring phenomenological memory in Iran has appropriate psychometric properties and can be a reliable tool in clinical and research situations.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The present study observes ethical principles, including

respect for the principle of confidentiality of participants, so that for confidentiality, participants were coded and their names were removed. Adequate information on how to conduct research was provided to all participants in the research and their freedom to leave the research process.

Authors' contributions

The first and second authors prepared and translated the English version of the questionnaire, and then the other authors reviewed it. All authors were involved in data collection. The research literature and research background were searched in collaboration with all authors. The first and fifth authors analyzed the data. All authors discussed the results and participated in preparing and editing the final version of the article.

Funding

No financial support has been received from any organization for this research.

Acknowledgments

We thank all the students of Kharazmi University, Tehran, Razi, and Beheshti who participated and collaborated with us in collecting the present study's findings.

Conflict of interest

This study did not have any conflict of interest.

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه

سیدعلی کاظمی رضایی^۱، علیرضا مرادی^{۲*}، مهناز شاهقلیان^۳، محمدحسین عبدالهی^۴، هادی پرهون^۵

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۲. استاد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۳. استادیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۴. دانشیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
۵. استادیار روان‌شناسی سلامت، گروه روان‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (Memory Experience Questionnaire (MEQ)) در دانشجویان انجام شد.

روش کار: جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان دانشگاه خوارزمی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ تشکیل دادند که از بین آنها تعداد ۲۵۶ دانشجو (۱۷۸ زن و ۷۸ مرد) به صورت آنلاین از طریق شبکه‌های مجازی شرکت کردند و به پرسشنامه تجارب حافظه-فرم کوتاه، پرسشنامه اضطراب صفت، پرسشنامه علائم خلقی و اضطرابی و پرسشنامه احساس تنهایی پاسخ دادند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی، آلفای کرونباخ و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزارهای SPSS-25 و AMOS-25 تحلیل شد.

یافته‌ها: شاخص‌های تحلیل عاملی تاییدی دلالت بر برازش مطلوب مدل ده عاملی پرسشنامه تجارب حافظه داشت. در برازش اولیه مدل تاییدی سوال‌های ۱۲ و ۲۹ بر روی عامل انسجام فاقد بار معنادار بودند و از تحلیل کنار گذاشته شدند، بنابراین حجم پرسشنامه به ۲۹ سوال تقلیل یافت. روایی ملاکی پرسشنامه تجارب حافظه با پرسشنامه‌های احساس تنهایی، اضطراب صفت، پرسشنامه علائم خلقی و اضطرابی تایید شد ($P < 0/05$). برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش همسانی درونی استفاده شد که نتایج آلفای کرونباخ حاکی از همسانی درونی مناسب پرسشنامه و مولفه‌های آن بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان عنوان کرد که نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (MEQ-SF)، جهت سنجش حافظه پدیدارشناختی در ایران از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی برخوردار است و می‌تواند ابزار قابل اعتمادی در موقعیت‌های بالینی و پژوهشی باشد.

دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۱۹

اصلاح نهایی: ۱۴۰۱/۰۱/۲۸

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۷

واژه‌های کلیدی

مطالعه اعتبارسنجی
تحلیل عاملی
حافظه
دانشجویان

نویسنده مسئول

علیرضا مرادی، استاد روان‌شناسی بالینی،
گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه خوارزمی،
تهران، ایران

ایمیل: Moradi90@yahoo.com

doi.org/10.30514/icss.24.2.84

مقدمه

واقعی آنها را کشف کند. از طرفی دیگر، رفتارگرایان (Behaviourists)، پدیدارشناسی را به دلیل تناقض با مطالعه علمی رفتارهای قابل مشاهده رد کردند (۱). خاطرات (Memories) تجارب شدید پدیدارشناسی ایجاد می‌کنند به طوری که معنادارترین خاطرات شخصی ما توسط پدیدارشناسی آنها تعریف می‌شوند (۲). پدیدارشناختی همان چیزی است که خاطرات شرح حال (Autobiographical memories)

از مدت‌ها پیش پدیدارشناسی (Phenomenology) یکی از دغدغه‌های اصلی پژوهشگران حیطه روان‌شناسی بوده است. Wilhelm Wundt، اولین روان‌شناس تجربی بود که درون‌گرایی (Introspectionism) را به عنوان راهی برای کشف فرایندهای روان‌شناختی گسترش داد. Freud معتقد بود که وظیفه اصلی درمانگر این است که پدیدارشناسی خاطرات اولیه را از بین ببرد تا معنای ناخودآگاه (Unconscious)

فاقد سوالاتی است که تجربیات پدیدارشناختی چشم‌انداز بینایی یا فاصله‌گیری را ارزیابی کنند. دوم، در هنگام ساخت مقیاس‌های مذکور از روش تحلیل عاملی استفاده نشده است، لذا بعید است که دارای ساختاری واضح، قابل تکرار و روایی مناسب باشند. سوم، برخی از سازه‌های مهم موجود در این مقیاس‌ها با استفاده از تک سوالات ارزیابی شده است که این امر می‌تواند منجر به روایی نامناسب و عدم کنترل سبک‌های پاسخ‌دهی و سنجش تفاوت‌های فردی شود (۹). چهارم، هیچکدام از ابزارهای مذکور دارای سوالات با کلید منفی (یعنی نمره معکوس) نیستند که این امر موجب عدم کنترل تفاوت‌های فردی در سبک‌های پاسخ‌دهی می‌شود (۱).

با این وجود شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که یکی از ابزارهای جامع دارای روایی و اعتبار مناسب جهت سنجش پدیدارشناختی حافظه، پرسشنامه تجارب حافظه ((Memory Experiences Questionnaire (MEQ) Robins و Sutin است (۱). فرم بلند این پرسشنامه دارای ۶۳ سوال است که ۱۰ جنبه از پدیدارشناسی حافظه از جمله؛ وضوح (Vividness)، انسجام (Coherence)، دسترسی (امکان دستیابی) (Accessibility)، جزئیات حسی (Sensory detail)، شدت برانگیختگی هیجانی (Emotional intensity)، چشم‌انداز دیداری (Visual perspective)، چشم‌انداز زمان (Time perspective)، اشتراک‌گذاری (Sharing)، جداسازی (Distancing) و ارزش‌گذاری (Valence) را مورد ارزیابی قرار می‌دهد (۱). علی‌رغم جامع بودن فرم بلند این پرسشنامه، تعداد سوالات زیاد و طولانی بودن آن مشکلاتی در اجرای پرسشنامه بر روی افراد بی‌سواد، سالمند و بیماران روان‌پزشکی به همراه دارد (۱۰). با توجه به این مشکلات Sutin و Luchetti در سال ۲۰۱۶ نسخه کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (MEQ-SF) را تهیه کردند (۱۰).

Rasmussen و Berntsen در پژوهش خود نشان دادند که رابطه مثبتی بین گشودگی نسبت به تجربه و استفاده کلی از حافظه شرح حال وجود دارد (۱۱). Dolan و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که شدت PTSD بیشتر، ارزش‌گذاری منفی بیشتر، وضوح کمتر، انسجام کمتر، دسترسی کمتر، چشم‌انداز زمانی واضح کمتر، جزئیات حسی کمتر، و جداسازی فاصله بیشتر از حافظه مثبت بازایی شده را پیش‌بینی می‌کند (۱۲). Siedlecki و Falzarano در پژوهش خود نشان دادند که زنان، در مقایسه با مردان، خاطرات خود را منسجم‌تر، دارای شدت هیجانی بیشتر، داشتن جزئیات حسی بیشتر، داشتن سطوح بالاتری از وضوح/چشم‌انداز زمانی و احتمال بیشتری دارد که از منظر اول شخص باشد بازایی می‌کنند (۱۳). همچنین Werner-Seidler و Moulds در پژوهش خود نشان دادند که ویژگی‌های خاطرات منفی افراد هرگز

را پس از بازایی، دوباره زنده می‌کند و آنها را در هدایت اهداف و اقدامات آینده ما بسیار مهم جلوه می‌دهد (۱). بر طبق نظر Tulving پدیدارشناسی همان چیزی است که به ما امکان می‌دهد به گذشته سفر کرده و هر تجربه‌ای را که آگاهانه به یاد می‌آوریم را زنده کنیم (۳).

اندازه‌گیری جامع پدیدارشناسی ممکن است بینش جدیدی از کارکرد درونی حافظه و ارتباطات بین حافظه و سایر پدیده‌های مهم روان‌شناختی ارائه دهد. به عنوان مثال، پدیدارشناسی می‌تواند به تمایز بین خاطرات مختلف، از جمله خاطرات واقعی و کاذب کمک کند (۴). پدیدارشناسی حافظه بر اساس انواع مختلف حافظه و جمعیت متفاوت است، به عنوان مثال، خاطرات نزدیک به طور معمول در مقایسه با خاطرات دور واضح‌تر و از نظر هیجانی شدیدتر درک می‌شوند (۱). خاطرات از وقایع معنادار زندگی (به عنوان مثال، روز فارغ‌التحصیلی، ازدواج) تمایل دارند با گذشت زمان ویژگی‌های قدرتمند پدیدارشناسی را حفظ کنند. در عین حال، پدیدارشناسی نیز ممکن است به تفاوت‌های فردی بستگی داشته باشد. به عنوان مثال، پدیدارشناسی با ویژگی‌های نسبتاً پایدار و نتایج روان‌شناختی، از جمله ویژگی‌های شخصیتی (Personality traits) (۵) و پریشانی روان‌شناختی (Psychological distress) (۶) مرتبط است.

معمولاً در مطالعات مربوط به پدیدارشناسی حافظه شرح حال، پژوهشگران برای ارزیابی تجارب حافظه از سوالات تک ماده‌ای (Single item) استفاده می‌کنند (۱). با این وجود، برخی پژوهشگران از معدود پرسشنامه‌هایی که در زمینه پدیدارشناسی حافظه وجود دارد استفاده کرده‌اند. از جمله پرکاربردترین پرسشنامه‌های مورد استفاده در این زمینه می‌توان به پرسشنامه ویژگی‌های حافظه (Questionnaire Memory Characteristics) (۷) و پرسشنامه حافظه شرح حال (Autobiographical Memories Questionnaire) (۸) اشاره کرد. اگرچه این ابزارها به افزایش بینش ما در مورد ماهیت پدیدارشناسی حافظه کمک کرده‌اند، اما در ساخت این ابزارها از روش‌های اندازه‌گیری استاندارد استفاده نشده است که این امر منجر به وجود پاره‌ای از مشکلات در هنگام استفاده آنها می‌شود که از جمله این مشکلات می‌توان به موارد پی‌آیند اشاره کرد.

نخست، در حالی که ساخت مقیاس معمولاً با تعریف صریحی از سازه‌های مورد نظر آغاز می‌شود؛ Johnson و همکارانش (۷) و Rubin و همکارانش (۸) تعریف روشنی از سازه‌های اصلی پژوهش خود ارائه نداده‌اند. از سویی دیگر، پرسشنامه ویژگی‌های حافظه و پرسشنامه حافظه شرح حال به طور جامع طیف کاملی از تجربیات پدیدارشناختی را ارزیابی نمی‌کنند، به طوری که پرسشنامه ویژگی‌های حافظه

در دسترس از طریق شبکه‌های مجازی (تلگرام، واتساپ و...) در پژوهش شرکت کردند. این روش با توجه به محدودیت تردد در شرایط شیوع ویروس کرونا در ایران انتخاب گردید. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها اطلاعات شرکت‌کنندگان در فایل اکسل ذخیره و پس از آن جهت تجزیه و تحلیل وارد نرم‌افزار SPSS-25 شد. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تجارب حافظه-فرم کوتاه، پرسشنامه اضطراب صفت، پرسشنامه علائم خلقی و اضطرابی و پرسشنامه احساس تنهایی استفاده شد. معیار ورود به پژوهش شامل موافقت جهت شرکت در پژوهش و دانشجوی دانشگاه خوارزمی تهران و معیار خروج از مطالعه شامل عدم همکاری و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. ما در این پژوهش به بررسی ارتباط بین ده بعد پدیدارشناسی حافظه و پریشانی روان‌شناختی پرداختیم چون که از لحاظ تئوری با پدیدارشناسی حافظه مرتبط است: علائم افسردگی، اضطراب صفت و احساس تنهایی.

پرسشنامه تجارب حافظه-فرم کوتاه (MEQ-SF): این مقیاس خودگزارشی که توسط Luchetti و Sutin در سال ۲۰۱۶ طراحی شده است دارای ۲۹ ماده است و ۱۰ حوزه پدیدارشناختی حافظه شامل وضوح (۱، ۱۱، ۲۰)، انسجام (۲، ۲۱)، دسترسی (امکان دستیابی) (۳، ۱۲، ۲۲)، جزئیات حسی (۴، ۵، ۱۴، ۲۸)، شدت برانگیختگی هیجانی (۷، ۱۶، ۲۵)، چشم‌انداز دیداری (۶، ۱۵، ۲۴)، چشم‌انداز زمان (۱۳، ۲۳، ۲۹)، اشتراک‌گذاری (۸، ۱۷، ۲۶)، جداسازی (۹، ۱۸، ۲۷) و ارزش‌گذاری (۱۰، ۱۹) را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد. همچنین، سوالات: ۲، ۴، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند (۱۰). نمره‌گذاری مقیاس در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم صورت می‌گیرد، نمرات بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتری از متغییر اندازه‌گیری شده است. این مقیاس دارای ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی است. به طوری که میانگین آلفای کرونباخ برای این مقیاس ۰/۷۹ و همبستگی فرم کوتاه آن با فرم بلند نیز ۰/۹۵ گزارش شده است (۱۰).

مقیاس احساس تنهایی Russell (Russell Loneliness Scale): پرسشنامه احساس تنهایی توسط Russell و همکاران در سال ۱۹۸۰ ساخته شد که شامل ۲۰ سوال و به صورت ۴ گزینه‌ای، ۱۰ جمله منفی و ۱۰ جمله مثبت است. نمره بالاتر از میانگین بیانگر شدت بیشتر تنهایی است (۱۶). پایایی این آزمون در نسخه جدید تجدید نظر شده ۰/۷۸ گزارش شد. پایایی آزمون به روش باز آزمایی ۰/۸۹ گزارش شده است (۱۷). این مقیاس توسط میردیکوند ترجمه و پس از اجرای

افسرده و سابقاً افسرده، چه در خلق خنثی و چه در حالت غمگین، تفاوتی نداشت. برای خاطرات مثبت، گروه‌ها از نظر خلق و خوی خنثی تفاوتی نداشتند، اما به دنبال القای خلق غمگین، افراد افسرده سابق، خاطرات مثبت خود را نسبت به همتایان هرگز افسرده خود کمتر به صورت وضوح ارزیابی کردند (۱۴).

مطالعات موجود نشان می‌دهد که پدیدارشناسی در اختلالات بالینی از جمله اختلال استرس پس از سانحه، افسردگی، زوال عقل (Dementia) و سایر اشکال اختلال در حافظه نقش بسزایی دارد، به طوری که بدون ابزارهای اندازه‌گیری جامع، دامنه و پیامدهای این ارتباطات کشف نشده و ناشناخته باقی خواهد ماند؛ بنابراین، ارزیابی پدیدارشناسی حافظه حائز اهمیت زیادی است. از محاسن پرسشنامه MEQ نسبت به موارد مشابه، می‌توان به چند بعدی بودن آن اشاره کرد؛ بدین معنا که این مقیاس شامل ده بعد پدیدارشناختی می‌باشد و سوالات کمتری دارد و در صورت تایید ویژگی‌های روان‌سنجی، می‌تواند زمینه‌ساز پژوهش‌های بیشتر در این حوزه باشد. همچنین اندازه‌گیری جامع پدیدارشناسی ممکن است بینش جدیدی از عملکرد داخلی حافظه و ارتباطات بین حافظه و سایر پدیده‌های مهم روان‌شناختی ارائه دهد. به عنوان مثال، پدیدارشناسی ممکن است به تمایز بین انواع خاطرات، مانند خاطرات واقعی و کاذب کمک کند (۵). از آنجایی که تاکنون در ایران ابزار مناسبی برای ارزیابی تجارب حافظه اعتباریابی نشده است، از این رو، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است که آیا نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (MEQ-SF) در نمونه دانشجویان دانشگاه خوارزمی از روایی، اعتبار و ساختار عاملی مناسبی برخوردار است یا خیر؟

روش کار

پژوهش حاضر با هدف تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه تجارب حافظه-فرم کوتاه (MEQ-SF) انجام شد. این مطالعه در چهارچوب پژوهش‌های توصیفی و از نوع همبستگی قرار می‌گیرد. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانشجویان دانشگاه خوارزمی در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰ تشکیل دادند. بررسی مبانی نظری و پژوهشی موجود راجع به تعیین حجم نمونه برای تحلیل عاملی حاکی از ناهمگونی نظری در این حوزه بود. در این راستا، براساس پیشنهاد Meyers و همکاران (۲۰۱۶) حجم نمونه برای تحلیل عاملی نباید کمتر از ۲۰۰ نفر باشد ($N > 200$) (۱۵). از این رو، ابتدا گوگل فرم پرسشنامه‌ها تهیه شد و به روش اینترنتی، با توزیع لینک پرسشنامه آنلاین ۲۵۶ نفر از دانشجویان دانشگاه خوارزمی به صورت نمونه‌گیری

به دست آورده و پایایی آن برای اضطراب حالت ۰/۹۱ و برای اضطراب صفت ۰/۹۲ گزارش شده است (۲۲). در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه اضطراب صفت به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که برابر با ۰/۸۸ بود.

روش اجرا

ابتدا نسخه انگلیسی پرسشنامه تجارب حافظه-فرم کوتاه به زبان فارسی ترجمه شد. جهت برگردان متن انگلیسی این پرسشنامه به زبان فارسی و برعکس از زبان فارسی به انگلیسی از دستورالعمل راهنمای Sousa و Rojjanasrirat (۲۰۱۱) استفاده شد (۲۳). در گام نخست دو متخصص مسلط به زبان فارسی و انگلیسی به صورت مستقل کار برگردان این مقیاس به زبان فارسی را انجام دادند و پس از اجماع نظر بین آنها و رفع هر گونه اختلاف نظر نسخه اولیه این پرسشنامه به زبان فارسی آماده شد. پس از آن، این پرسشنامه توسط یک متخصص مسلط به زبان انگلیسی و تحت نظارت دو متخصص در حوزه روان‌شناسی شناختی باز ترجمه شد. همچنین در این راه استانداردهای انجمن پژوهش‌های آموزشی آمریکا (American Educational Research Association ۲۰۱۴) برای ابزارهای آموزشی و روان‌شناختی نیز رعایت شد. پس از آماده‌سازی نسخه اصلی مقیاس و تأیید روایی محتوایی آن توسط اساتید و متخصصین صاحب‌نظر، در اختیار ۵۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت و نظرات و بازخوردهای آنها در مورد روشنی دستورالعمل‌ها، ساختار جملات، روانی و قابل فهم بودن گویه‌ها انجام شد. بعد از آماده‌سازی نسخه نهایی پرسشنامه تجارب حافظه فرم کوتاه، از آنجایی که زمان اجرای پژوهش در دوران شیوع کرونا و ویروس (کووید-۱۹) بود و امکان اجرای مداد کاغذی پرسشنامه‌ها وجود نداشت برای اجرای پرسشنامه‌ها از روش آنلاین استفاده شد. بدین صورت که با همکاری مدیر گروه‌ها پژوهشگر را به گروه‌های خود که اعضای آنها دانشجویان دانشگاه خوارزمی بودند افزوده تا با قراردادن لینک پرسشنامه آنلاین در گروه از اعضای گروه درخواست شود تا در صورت تمایل به سوالات پرسشنامه‌ها پاسخ دهند. برای افراد نمونه قبل از پاسخ‌گویی به ابزارها اهداف، اهمیت و ضرورت پژوهش بیان و به آنها درباره رعایت نکات اخلاقی از جمله رازداری، محرمانه ماندن اطلاعات شخصی و غیره اطمینان خاطر داده شده بود.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر که با هدف تعیین مشخصات روان‌سنجی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه انجام گرفت، ۲۵۶ نفر شرکت‌کننده حضور

مقدماتی و اصلاحات به کار گرفته شد (۱۸). در پژوهش حاضر پایایی مقیاس احساس تنهایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که برابر با ۰/۸۵ بود.

پرسشنامه علائم خلقی و اضطرابی (Symptoms Questionnaire)

(Mood and Anxiety): این پرسشنامه فرم کوتاه شده پرسشنامه ۹۰ سوالی آن می‌باشد که توسط Wardenaar و همکارانش در سال ۲۰۱۰ به نسخه ۳۰ سوالی تبدیل شده است. سه عامل که در پرسشنامه ۳۰ سوالی ارزیابی می‌شود عبارتند از: پریشانی کلی (General distress) به عنوان ویژگی مشترک افسردگی و اضطراب، فقدان لذت (Anhedonic depression) به عنوان ویژگی اختصاصی افسردگی و برانگیختگی اضطرابی (Anxious arousal) به عنوان ویژگی اختصاصی اضطراب که در طیف لیبرت پنج درجه‌ای (از به هیچ وجه=۱ تا بسیار زیاد=۵) قرار می‌گیرد و برای هر عامل ۱۰ سوال اختصاص یافته است. ۱۰ سوال مربوط به پریشانی کلی (سوالات: ۱، ۴، ۷، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۲۳، ۲۵، ۲۸)؛ ۱۰ سوال مربوط به برانگیختگی اضطرابی (سوالات: ۲، ۵، ۸، ۱۵، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۷، ۳۰) و ۱۰ سوال مربوط به فقدان لذت (سوالات: ۳، ۶، ۹، ۱۱، ۱۴، ۱۶، ۱۹، ۲۲، ۲۶، ۲۹) که به صورت عاطفه مثبت است معکوس می‌گردد (۱۹). همسانی درونی این ابزار توسط Wardenaar و همکاران برای هر ۳ مقیاس بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۳ به دست آورده شد و برای هر مقیاس اعتبار همگرا و واگرایی خوبی را گزارش کردند (۱۹). همچنین همسانی درونی آن در جمعیت جوان و نوجوان ۰/۸۵ تا ۰/۹۲ به دست آمده است (۲۰). در پژوهش حاضر از خرده مقیاس پریشانی کلی و برانگیختگی اضطرابی استفاده شد. همچنین در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه علائم خلقی و اضطرابی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که برابر با ۰/۸۰ بود.

پرسشنامه اضطراب صفت-حالت (State-trait Anxiety inventory)

(Anxiety inventory): دارای دو مقیاس است و اضطراب صفتی و حالتی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. هر بخش شامل ۲۰ گویه است که در یک مقیاس چهار درجه‌ای لیبرت (تقریباً هرگز، گاهی اوقات، بیش‌تر اوقات و تقریباً همیشه) پاسخ داده می‌شوند. در پژوهش حاضر، بخش اضطراب صفتی (STAI-T) پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفته است. Spielberger ضریب آلفای کرونباخ مقیاس اضطراب حالت ۰/۹۲ و برای اضطراب صفت ۰/۹۰ و همچنین برای مجموع ۰/۹۴ گزارش کردند (۲۱). مهram در ایران ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار را

در ادامه با هدف ارزیابی روایی سازه فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. پیش از اجرای تحلیل عاملی تاییدی مفروضه‌های کفایت نمونه‌برداری کیسر/میر/الکین (KMO) (۰/۸۰۵) و کرویت بارتلت ($\chi^2 = 3330/962$, $P = 0/001$) حاکی از مناسب بودن توانایی ماده‌های مقیاس برای اندازه‌گیری عامل‌ها بود. برای تعیین برازش کلی ابزار پژوهش حاضر با داده‌های تجربی از تحلیل عاملی تاییدی با ۱۰ متغیر مکنون استفاده شد که شاخص‌های برازش آن در جدول ۱ ارائه شده است.

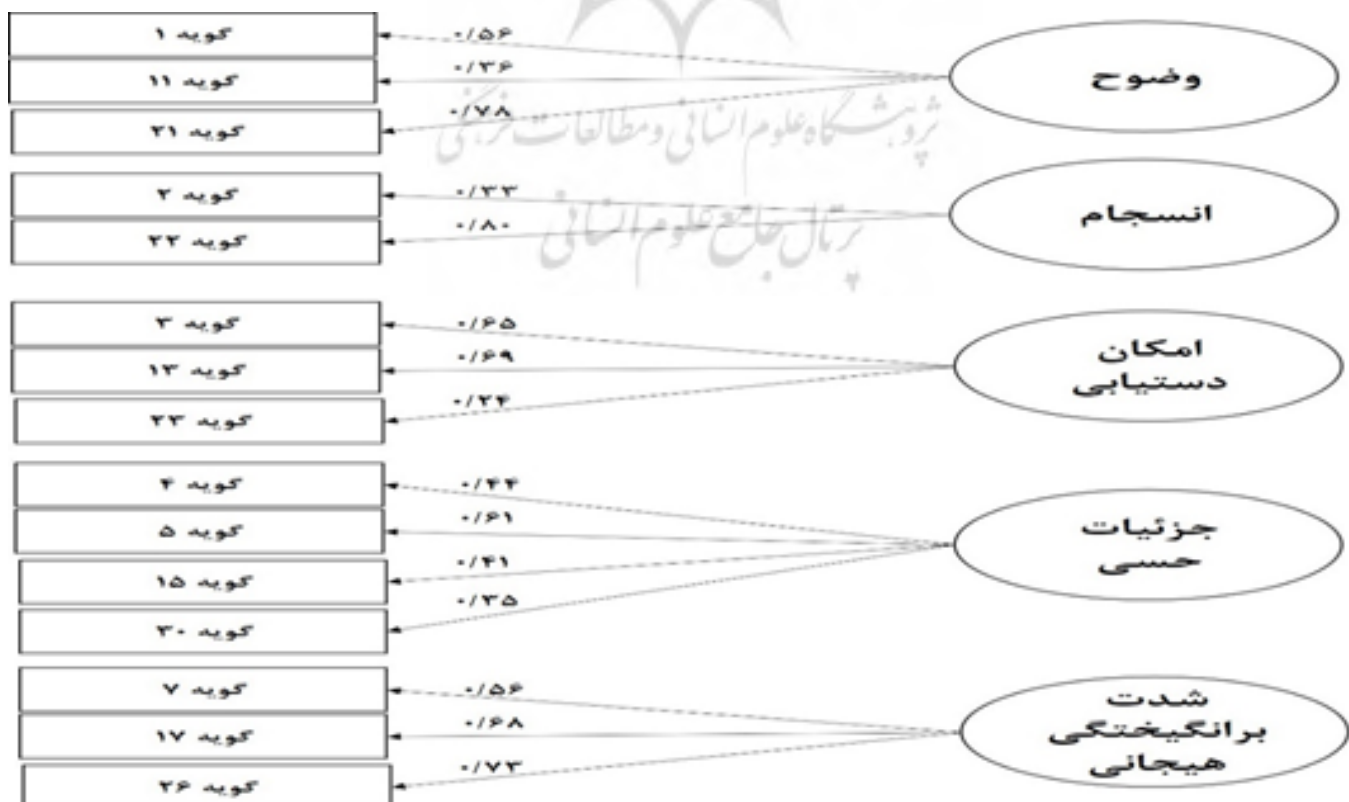
داشتند که نمونه پژوهش حاضر از نظر جنسیت متشکل از ۱۷۸ نفر (۶۹/۵ درصد) زن و ۷۸ نفر (۳۰/۵ درصد) مرد بودند. نمونه پژوهش از نظر وضعیت تاهل متشکل از ۱۵۴ نفر (۶۰/۲ درصد) مجرد و ۱۰۲ نفر (۳۹/۸ درصد) متاهل بودند. از نظر سطح تحصیلات ۱۵۷ نفر (۶۱/۳ درصد) دارای مدرک کارشناسی، ۷۱ نفر (۲۷/۷ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۲۸ نفر (۱۱ درصد) دارای مدرک دکتری بودند. در پژوهش حاضر همچنین میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب برابر با ۳۰/۲۰ و ۹/۵۵ بود.

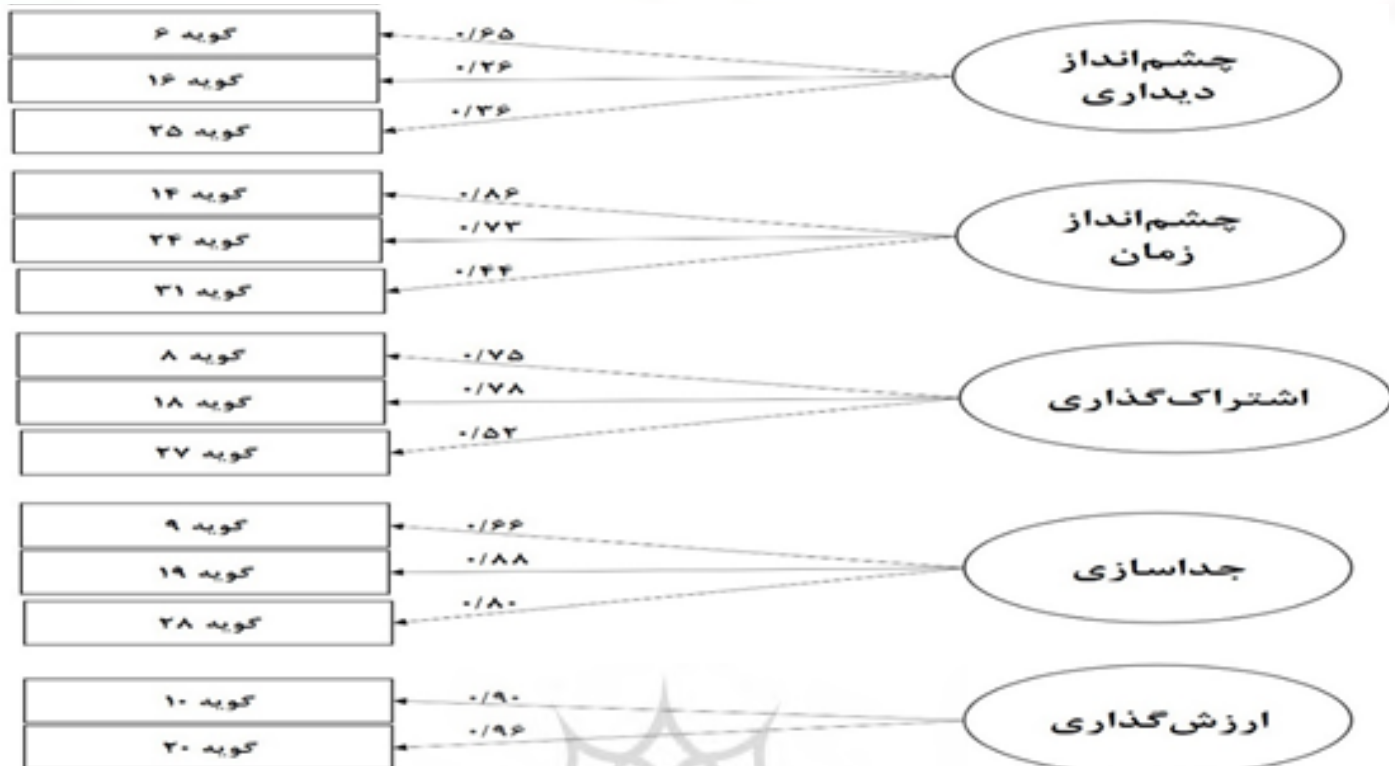
جدول ۱. شاخص‌های برازش مدل فرضی

IFI	CFI	RMSEA	χ^2/df	χ^2	Df	شاخص‌های برازش
۰/۹۰۶	۰/۹۰۳	۰/۰۶۰	۱/۹۲۹	۵۹۰/۳۹۶	۳۰۶	مدل ۱۰ عاملی

تعیین برازش مدل فرضی استفاده شد. RMSEA جز اصلی‌ترین شاخص‌های برازش مدل است. برای برازش مطلوب مدل ارزش RMSEA باید کوچکتر از ۰/۰۸ باشد (۲۴). برای شاخص‌های CFI و IFI مقادیر بالای ۰/۹ نشان دهنده پذیرش مدل و مقادیر بالای ۰/۹۵ نشان از برازش خوب مدل دارد (۲۴).

لازم به ذکر است در برازش اولیه مدل تاییدی سوال‌های ۱۲ و ۲۹ بر روی عامل انسجام فاقد بار معنادار بودند و بنابراین از تحلیل کنار گذاشته شدند و مدل مجدد با حذف این دو سوال برازش شد و شاخص‌های برازش مطلق (Absolute fit indices) و تطبیقی (Comparative fit indices) برای

شکل ۱. ضرایب مسیر استاندارد مدل ۱۰ عاملی

جدول ۲. عوامل پرسشنامه و بارهای عاملی مرتبط با آن

بار عاملی

ماده ها	وضوح انسجام	دسترسی (امکان دستیابی)	جزئیات حسی	شدت برانگیختگی هیجانی	چشم انداز دیداری	چشم انداز زمان	اشتراک گذاری	جداسازی	ارزش گذاری
۱	این رویداد را به وضوح به خاطر می آورم.	۰/۵۶							
۱۱	این رویداد در ذهن من تیره و مبهم است.	۰/۳۶							
۲۰	من این رویداد را با جزئیات به خاطر می آورم.	۰/۷۸							
۲	این خاطره به صورت قطعه ها و تکه های پراکنده به ذهن من خطور می کند، نه به صورت یک داستان منطقی و منسجم.	۰/۳۳							
۲۱	ترتیب وقوع اتفاق در ذهنم روشن و مشخص است.	۰/۸۰							
۳	یادآوری این خاطره برای من آسان بود.	۰/۶۵							
۱۲	برایم سخت بود که به این خاطره فکر کنم.	۰/۶۹							
۲۲	برای به خاطر آوردن این رویداد، باید مدتی فکر می کردم.	۰/۲۴							

بار عاملی

ماده‌ها	وضوح انسجام	دسترسی (امکان دستیابی)	جزئیات حسی	شدت برانگیختگی هیجانی	چشم‌انداز دیداری	چشم‌انداز زمان	اشتراک گذاری	جداسازی	ارزش گذاری
۴		۰/۴۴							
۵		۰/۶۱							
۱۴		۰/۴۱							
۲۸		۰/۳۵							
۷		۰/۵۶							
۱۶		۰/۶۸							
۲۵		۰/۷۳							
۶		۰/۶۵							
۱۵		۰/۲۶							
۲۴		۰/۳۶							
۱۳				۰/۸۶					
۲۳				۰/۷۳					
۲۹				۰/۴۴					
۸						۰/۷۵			

بار عاملی

ماده‌ها	دسترسی	جزئیات	شدت	چشم‌انداز	چشم‌انداز	اشتراک	جداسازی	ارزش
	وضوح انسجام	(امکان دستیابی)	برانگیختگی	دیداری	زمان	گذاری	گذاری	گذاری
۱۷	اغلب در مورد این رویداد فکر می‌کنم یا در باره آن با دیگران صحبت می‌کنم.						۰/۷۸	
۲۶	بندرت در مورد این خاطره با دیگران حرف می‌زنم.						۰/۵۲	
۹	احساس می‌کنم شخص درون این خاطره نسبت به آنچه که امروز هستم، شخص متفاوتی است.						۰/۶۶	
۱۸	وقتی این خاطره را به یاد می‌آورم، فکر می‌کنم؛ من دیگر آن شخص زمان وقوع رویداد نیستم.						۰/۸۸	
۲۷	احساس می‌کنم همان فردی هستم که در زمان وقوع رویداد بودم و هیچ تفاوتی با آن زمان ندارم.						۰/۸۰	
۱۰	محتوای کلی این خاطره مثبت است.							۰/۹۰
۱۹	محتوای کلی این خاطره منفی است.							۰/۹۶

برای ارزیابی روایی ملاکی این پرسشنامه میزان همبستگی ۱۰ عامل این پرسشنامه شامل وضوح، انسجام، امکان دستیابی، جزئیات حسی، شدت برانگیختگی هیجانی، چشم‌انداز دیداری، چشم‌انداز زمان، اشتراک‌گذاری، جداسازی و ارزش‌گذاری با متغیرهای احساس تنهایی، اضطراب صفت، پریشانی کلی و برانگیختگی اضطرابی محاسبه شد که در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. همبستگی زیرمقیاس‌های پرسشنامه تجارب حافظه با متغیرهای احساس تنهایی، اضطراب صفت، پریشانی کلی و برانگیختگی اضطرابی

متغیر	احساس تنهایی	اضطراب صفت	پریشانی کلی	برانگیختگی اضطرابی
وضوح	-۰/۱۶۳**	-۰/۱۰۷	-۰/۱۰۹	-۰/۱۴۴*
انسجام	-۰/۰۵۳	-۰/۰۰۵	-۰/۰۱۲	-۰/۱۹۱**
امکان دستیابی	-۰/۱۶۰°	-۰/۱۶۷**	-۰/۱۴۸°	-۰/۳۰۷**
جزئیات حسی	-۰/۰۹۵	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۳	۰/۰۱۰
شدت برانگیختگی هیجانی	۰/۰۲۸	۰/۰۶۲	۰/۰۶۸	۰/۱۱۵
چشم‌انداز دیداری	-۰/۰۲۲	۰/۰۱۴	۰/۰۴۷	۰/۱۰۴
چشم‌انداز زمان	-۰/۱۶۰°	-۰/۰۵۵	-۰/۰۶۹	-۰/۰۸۹
اشتراک‌گذاری	-۰/۲۳۵**	۰/۰۰۱	-۰/۰۶۰	-۰/۰۸۸
جداسازی	۰/۰۷۲	۰/۰۲۶	۰/۰۶۰	۰/۰۹۰
ارزش‌گذاری	-۰/۲۰۱**	-۰/۲۷۸**	-۰/۲۲۱**	-۰/۲۴۵**

**P<۰/۰۱ ، *P<۰/۰۵

رابطه معکوس و معنادار وجود دارد که میزان این روابط به ترتیب برابر ۰/۱۴، ۰/۱۹، ۰/۳۱ و ۰/۲۴- است. برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش همسانی درونی استفاده شد که نتایج آلفای کرونباخ حاکی از همسانی درونی مناسب پرسشنامه و مولفه‌های آن بود. میزان آلفای کرونباخ برای وضوح برابر با ۰/۷۴، انسجام برابر با ۰/۷۱، امکان دستیابی برابر با ۰/۷۳، جزئیات حسی برابر با ۰/۴۵، شدت برانگیختگی هیجانی برابر با ۰/۶۸، چشم‌انداز دیداری برابر با ۰/۶۲، چشم‌انداز زمان برابر با ۰/۷۴، اشتراک‌گذاری برابر با ۰/۷۲، جداسازی برابر با ۰/۸۳ و ارزش‌گذاری برابر با ۰/۹۲ به دست آمد (جدول ۴).

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود بین متغیرهای وضوح، امکان دستیابی، چشم‌انداز زمان، اشتراک‌گذاری و ارزش‌گذاری با احساس تنهایی رابطه‌ی معکوس و معنادار وجود دارد که میزان این روابط به ترتیب برابر ۰/۱۶، ۰/۱۶، ۰/۱۶، ۰/۲۳ و ۰/۲۰- است. بین متغیرهای امکان دستیابی و ارزش‌گذاری با اضطراب صفت رابطه معکوس و معنادار وجود دارد که میزان این روابط به ترتیب برابر ۰/۱۷- و ۰/۲۸- است. همچنین، بین متغیرهای امکان دستیابی و ارزش‌گذاری با پریشانی کلی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد که میزان این روابط به ترتیب برابر ۰/۱۵- و ۰/۲۲- است. و در نهایت، بین متغیرهای وضوح، انسجام، امکان دستیابی و ارزش‌گذاری با برانگیختگی اضطرابی

جدول ۴. پایایی همسانی درونی مولفه‌های فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه

متغیر	آلفای کرونباخ
وضوح	۰/۷۴
انسجام	۰/۷۱
امکان دستیابی	۰/۷۳
جزئیات حسی	۰/۴۵
شدت برانگیختگی هیجانی	۰/۶۸
چشم‌انداز دیداری	۰/۶۲
چشم‌انداز زمان	۰/۷۴
اشتراک‌گذاری	۰/۷۲
جداسازی	۰/۸۳
ارزش‌گذاری	۰/۹۲

بحث

خرده مقیاس وضوح، انسجام، دسترسی (امکان دستیابی)، جزئیات حسی، شدت برانگیختگی هیجانی، چشم‌انداز دیداری، چشم‌انداز زمان، اشتراک‌گذاری، جداسازی و ارزش‌گذاری است (۱). با هدف ارزیابی روایی سازه فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. شاخص‌های تحلیل عاملی تاییدی دلالت بر برازش مطلوب مدل ده عاملی پرسشنامه تجارب حافظه داشت. لازم به ذکر است در برازش اولیه مدل تاییدی سوال‌های ۱۲ و ۲۹ بر روی عامل انسجام فاقد بار معنادار بودند و بنابراین از تحلیل کنار گذاشته شدند و مدل مجدد با حذف این دو سوال برازش شد و شاخص‌های برازش مطلق و تطبیقی برای تعیین برازش مدل فرضی استفاده شد. همان‌طور

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه در دانشجویان انجام شد. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که نسخه فارسی پرسشنامه تجارب حافظه در دانشجویان ایرانی از ویژگی‌های روان‌سنجی (روایی و اعتبار) مناسبی برخوردار است. در این پژوهش یک نسخه ۲۹ سوالی از پرسشنامه تجارب حافظه ارائه می‌شود که تمام ۱۰ بعد پدیدارشناختی مقیاس اصلی را حفظ می‌کند، این یافته در راستای نتایج به دست آمده از نسخه اصلی این پرسشنامه قرار دارد (۱۰). بنابراین، فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (MEQ-SF) به طور نظری و روان‌سنجی پدیدارشناسی حافظه را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد. پرسشنامه تجارب حافظه شامل ده

همچنین، یافته‌های پژوهش نشان داد که بین متغیرهای امکان دستیابی (دسترسی) و ارزش‌گذاری با اضطراب صفت رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. در تبیین رابطه معکوس بین امکان دستیابی با اضطراب صفت می‌توان گفت که پدیدارشناسی حافظه در بسیاری از اختلالات بالینی نقش اساسی دارد. به عنوان مثال، افرادی که اضطراب شدیدی را تجربه کرده‌اند و از علائم مرتبط با تروما رنج می‌برند دسترسی محدودی به اطلاعات اختصاصی دانش رویدادی دارند و تمایل به بازیابی خاطرات به صورت کلی دارند، بنابراین میزان دسترسی به خاطرات کاهش می‌یابد (۲۷). از سویی دیگر، بین متغیرهای امکان دستیابی و ارزش‌گذاری با پریشانی کلی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. در راستای این یافته Luchetti و Sutin در پژوهش خود نشان دادند که، پریشانی کلی با بازیابی خاطرات عمومی و کودکی همراه بود که غیرمنسجم، غیرقابل دسترسی و از نظر روان‌شناختی با فاصله‌گیری همراه بودند. به طور کلی، شرکت‌کنندگانی که دچار پریشانی می‌شوند، تمایل دارند خاطرات بسیار منفی خود را از نظر قابلیت دسترسی پایین ارزیابی کنند (۱۰).

در نهایت بین متغیرهای وضوح، انسجام، امکان دستیابی (دسترسی) و ارزش‌گذاری با برانگیختگی اضطرابی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت انسجام به بازیابی حافظه با توالی سازمان‌یافته از رویدادهایی گفته می‌شود که با هم ترکیب نشده و ادغام نشده‌اند. این یافته همسو با نتایج پژوهش Sutin و Luchetti است که نشان دادند شرکت‌کنندگانی که علائم اضطراب و افسردگی بیشتر به صورت ذهنی تجربه کردند خاطرات آنها انسجام کمتری داشت (۱۰). همچنین در تبیین رابطه معکوس بین خرده‌مقیاس ارزش‌گذاری با اضطراب صفت، پریشانی کلی و برانگیختگی اضطرابی می‌توان گفت که وقتی افراد یک رویداد تروماتیک (اضطراب شدید) یا پریشانی (افسردگی) را تجربه می‌کنند، شروع می‌کنند به فکر کردن درباره‌ی خاطرات‌شان به شکلی کلی‌تر، شاید آنها عقیده داشته باشند که اتفاقات منفی با فراوانی بالاتری رخ می‌دهند و ممکن است حتی به اتفاقاتی که در گذشته‌شان رخ داده، با دید کلی نگاه کنند (مثلاً، کل کودکی من ترسناک بود به جای این که زمان‌های خاصی ترسناک بودند). وقتی افراد خاطرات را به صورت کلی به یاد می‌آورند، جدا کردن خاطرات روزانه از یکدیگر سخت می‌شود و بعد ممکن است فراموش کنند که اتفاقات مثبت هم رخ می‌دهند. به علاوه، وقتی افراد بیش‌کلی‌گرایی را شروع می‌کنند، احتمال بسط یک خاطره منفی را افزایش می‌دهند؛ مثلاً به جای این که بگویند در چند روز تعطیلات یک تجربه بد داشتند، می‌گویند در تمام طول آن ماه تجربه بدی داشتند (۲۷). این امر می‌تواند باعث

که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، شاخص برازش RMSEA برابر با (۰/۰۶۰)، شاخص CFI برابر با (۰/۹۰۳) و شاخص IFI برابر با (۰/۹۰۶) می‌باشد که بر اساس مدل Kline (۲۰۱۵) نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل است (۲۴). همچنین، برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش همسانی درونی استفاده شد که نتایج آلفای کرونباخ حاکی از همسانی درونی مناسب پرسشنامه و مولفه‌های آن بود. هر چند در پژوهش حاضر خرده‌مقیاس جزئیات حسی پایایی پایینی داشت، اما این یافته در راستای نتایج نسخه اصلی این پرسشنامه یعنی Sutin و Luchetti (۲۰۱۶) قرار دارد در پژوهش آنها در نمونه اول میزان آلفای کرونباخ برای جزئیات حسی ۰/۴۵ و در نمونه دوم ۰/۵۱ به دست آمد (۱۰). علاوه بر فراهم کردن ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه، هدف دوم ما بررسی چگونگی ارتباط پدیدارشناسی با پریشانی روان‌شناختی در یک جمعیت غیر بالینی بود. لذا برای ارزیابی روایی ملاکی این پرسشنامه میزان همبستگی ۱۰ عامل این پرسشنامه با متغیرهای احساس تنهایی، اضطراب صفت، پریشانی کلی و برانگیختگی اضطرابی محاسبه شد که در جدول ۲ ارائه شده است. همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود، بین متغیرهای وضوح، امکان دستیابی، چشم‌انداز زمان، اشتراک‌گذاری و ارزش‌گذاری با احساس تنهایی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. در راستای این یافته، Sutin و Luchetti در پژوهش خود در سال ۲۰۱۶ نشان دادند که بین پدیدارشناسی حافظه با تنهایی و افسردگی رابطه معناداری وجود دارد به طوری که شرکت‌کنندگانی که سطح بالاتری از احساس تنهایی و افسردگی داشتند، خاطرات آنها مبهم و با چشم‌انداز زمانی پایینی همراه بود (۱۰). افزون بر این کسانی که احساس تنهایی می‌کنند ممکن است در تعاملات اجتماعی با مشکل روبرو شوند و در ایجاد و حفظ روابط اجتماعی اعتماد کمتری به خاطرات شرح حال خود دارند (۲۵). به عنوان مثال، به اشتراک گذاشتن جزئیات هیجانی یک خاطره با یک شخص ممکن است منجر به صمیمیت بیشتر با آن شخص شود. فقدان چنین گفت و گوهای شرح حال اجتماعی ممکن است منجر به روابط اجتماعی ضعیف شود. انزوای اجتماعی با عملکرد شناختی ضعیف همراه است و این احتمال وجود دارد که نقایص شناختی مرتبط با احساس تنهایی نیز پدیدارشناسی را کاهش دهد (۲۶)، بنابراین باعث کاهش دسترسی به خاطرات مثبت و منفی می‌شود. همچنین احساس تنهایی، با بعد اشتراک‌گذاری ارتباط معکوسی داشت. شاید افرادی که احساس تنهایی می‌کنند سعی می‌کنند خاطرات خود را با دیگران به اشتراک بگذارند اما نمی‌توانند خاطرات غنی پدیدارشناختی را که ارتباط اجتماعی را پیش می‌برد، بازیابی کنند.

روند پژوهش انجام شد. این پژوهش پس از بررسی در کمیته اخلاق دانشگاه خوارزمی با شناسه اخلاق IR.KHU.REC.1400.042 مصوب شد.

مشارکت نویسندگان

ابتدا نویسندگان اول و دوم نسخه انگلیسی پرسشنامه را تهیه و ترجمه کردند و سپس سایر نویسندگان آن را بازبینی کردند. همه نویسندگان در جمع‌آوری داده‌ها مشارکت داشتند. جستجوی ادبیات تحقیق و پیشینه پژوهش با همکاری همه نویسندگان انجام شد. نویسندگان اول و پنجم نسبت به تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام کردند. همه نویسندگان نتایج را مورد بحث قرار داده و در تنظیم و ویرایش نسخه نهایی مقاله مشارکت داشتند.

منابع مالی

در اجرای این پژوهش از هیچ سازمانی کمک مالی دریافت نشده است.

تشکر و قدردانی

از کلیه دانشجویان دانشگاه خوارزمی که در راه گردآوری یافته‌های پژوهش حاضر با ما مشارکت و همکاری داشتند تشکر و قدردانی می‌کنیم.

تعارض منافع

این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی نداشته است.

قضایات‌های نادرست در فرایند بازیابی خاطره شود و توانایی افراد در ارزش‌گذاری خاطرات به صورت منفی یا مثبت کاهش می‌یابد. استفاده از یک نمونه دانشجویی، اصلی‌ترین محدودیت مطالعه حاضر بود، لذا در هنگام تعمیم نتایج این مطالعه باید جوانب احتیاط را رعایت کرد لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات مربوط به اعتباریابی این آزمون بر روی نمونه‌های دیگر نیز انجام شود.

نتیجه‌گیری

در مجموع یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر حاکی از آن بود که فرم کوتاه پرسشنامه تجارب حافظه (MEQ-SF) در دانشجویان ایرانی از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی برخوردار است این مطالعه با فراهم کردن نسخه معتبر فارسی این مقیاس می‌تواند جهت سنجش جامع و چند بعدی پدیدارشناختی حافظه در فعالیت‌های پژوهشی و بالینی مورد استفاده متخصصین این حوزه قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این مقاله بخشی از رساله دکتری نویسنده اول می‌باشد. پژوهش حاضر با رعایت اصول اخلاقی از جمله احترام به اصل رازداری شرکت‌کنندگان به طوری که جهت محرمانه بودن، شرکت‌کنندگان کدگذاری شده و اسامی آنها حذف گردید؛ ارائه اطلاعات کافی در مورد چگونگی پژوهش به تمام افراد شرکت‌کننده در پژوهش و آزاد بودن آنها برای خروج از

References

1. Sutin AR, Robins RW. Phenomenology of autobiographical memories: The memory experiences questionnaire. *Memory*. 2007;15(4):390-411.
2. Singer JA, Salovey P. The remembered self: Emotion and memory in personality. New York:Free Press;1993.
3. Tulving E. Episodic memory: From mind to brain. *Annual Review of Psychology*. 2002;53(1):1-25.
4. Heaps CM, Nash M. Comparing recollective experience in true and false autobiographical memories. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*. 2001;27(4):920-930.
5. Rasmussen AS, Berntsen D. Personality traits and autobiographical memory: Openness is positively related to the experience and usage of recollections. *Memory*. 2010;18(7):774-786.
6. Sutin AR, Gillath O. Autobiographical memory phenomenology and content mediate attachment style and psychological distress. *Journal of Counseling Psychology*. 2009;56(3):351-364.
7. Johnson MK, Foley MA, Suengas AG, Raye CL. Phenomenal characteristics of memories for perceived and imagined autobiographical events. *Journal of Experimental Psychology: General*. 1988;117(4):371-376.
8. Rubin DC, Schrauf RW, Greenberg DL. Belief and recol-

- lection of autobiographical memories. *Memory & Cognition*. 2003;31(6):887-901.
9. Robins RW, Hendin HM, Trzesniewski KH. Measuring global self-esteem: Construct validation of a single-item measure and the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2001;27(2):151-161.
10. Luchetti M, Sutin AR. Measuring the phenomenology of autobiographical memory: A short form of the Memory Experiences Questionnaire. *Memory*. 2016;24(5):592-602.
11. Dolan M, Contractor AA, Ryals AJ, Weiss NH. Trauma, posttraumatic stress disorder severity, and positive memories. *Memory*. 2020;28(8):998-1013.
12. Siedlecki KL, Falzarano F. Examining measurement invariance across gender in self-defining autobiographical memory characteristics using a shortened version of the Memory Experiences Questionnaire. *Applied Cognitive Psychology*. 2016;30(6):1073-1079.
13. Werner-Seidler A, Moulds ML. Autobiographical memory characteristics in depression vulnerability: Formerly depressed individuals recall less vivid positive memories. *Cognition & Emotion*. 2011;25(6):1087-1103.
14. Meyers LS, Gamst G, Guarino AJ. Applied multivariate research: Design and interpretation. 2nd ed. New York:Sage publications;2016.
15. Russell D, Peplau LA, Cutrona CE. The revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1980;39(3):472-480.
16. Russell D, Peplau LA, Ferguson ML. Developing a measure of loneliness. *Journal of Personality Assessment*. 1978;42(3):290-294.
17. Mirdrikvand F. Investigating loneliness with academic performance, anxiety, depression and self-esteem in middle school boys in Poldokhter city [MA Thesis]. Ahvaz:Shahid Chamran University of Ahvaz;1999.
18. Wardenaar KJ, van Veen T, Giltay EJ, de Beurs E, Penninx BW, Zitman FG. Development and validation of a 30-item short adaptation of the Mood and Anxiety Symptoms Questionnaire (MASQ). *Psychiatry Research*. 2010;179(1):101-106.
19. Lin A, Yung AR, Wigman JT, Killackey E, Baksheev G, Wardenaar KJ. Validation of a short adaptation of the Mood and Anxiety Symptoms Questionnaire (MASQ) in adolescents and young adults. *Psychiatry Research*. 2014;215(3):778-783.
20. Spielberger CD, Gorsuch RL, Lushene RE. Manual for the State-Trait Anxiety, Inventory. Palo Alto, CA:Consulting Psychologist;1970.
21. Mahram B. Spielberger anxiety test standardization in Mashhad [MA thesis]. Tehran:Allameh Tabataba'i University;2002. (Persian)
22. Sousa VD, Rojjanasrirat W. Translation, adaptation and validation of instruments or scales for use in cross-cultural health care research: A clear and user-friendly guideline. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*. 2011;17(2):268-274.
23. Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling. New York:Guilford Publications;2015.
24. Distel MA, Rebollo-Mesa I, Abdellaoui A, Derom CA, Willemsen G, Cacioppo JT, et al. Familial resemblance for loneliness. *Behavior Genetics*. 2010;40(4):480-494.
25. Harris CB, Rasmussen AS, Berntsen D. The functions of autobiographical memory: An integrative approach. *Memory*. 2014;22(5):559-581.
26. Sumner JA. The mechanisms underlying overgeneral autobiographical memory: An evaluative review of evidence for the CaR-FA-X model. *Clinical Psychology Review*. 2012;32(1):34-48.
27. Maxwell K, Callahan JL, Holtz P, Janis BM, Gerber MM, Connor DR. Comparative study of group treatments for post-traumatic stress disorder. *Psychotherapy*. 2016;53(4):433-445.